

LBRIS

We know
books

**Hortensia
Papadat-Bengescu**

**Concert
din muzică de Bach**

*Prefață, curriculum vitae și bibliografia
de
VALERIU RÂPEANU*

Editura MondoRo
București, 2026

Se auzi soneria la ușa din față. Ursuză ca de obicei, Sia se întoarse greoi pe scaun spre Lina Rim, care, cu ochelarii pe nas, cârpea pledul agățat cine știe cum.

— Tanti!... Sună! zise leneș Sia.

Lina, care băga în ac, nu răspunse îndată. Sia se uită la profesor. Doctorul Rim, nemișcat pe fotoliul de la birou, nu spuse nimic, surâse numai gardianei cu intenția de a fi grațios – și, firește, mai slut când surâdea.

Rim aștepta cu nerăbdare să i se întoarcă pledul pe picioare. Nu era frig în miez de septembrie, – poate chiar se făcuse un foc prematur în soba de porțelan nouă și majestuoasă –, nu-l durea pentru moment nimic, dar lua precauțiuni. Era un biet bolnav care avea nevoie de cele mai mari îngrijiri, care avea o infirmieră înadins pentru el, care își întreținea sănătatea și egoismul din ideea că l-a durut cândva, că poate îl va mai durea și, între aceste două planuri ale suferinței, se menținea într-un confort plăcut. Această beatitudine nu era contrariată de sonerie. Intervenirea unei vizite, ca distracție suplimentară, nu-l supăra.

Sia, în schimb, se gândi că o să vie ea și ziua când n-o să mai sune unii și alții la orice moment, că o să vie ea ziua când n-o să mai ceară la orice lucru voie cucoanei Lina. Cu gândurile astea frumoase, repetă mai aspru:

— Tanti, sună!

În adevăr, se auzise a doua oară, timidă, tremurătoare, soneria.

— Deschide, fată, deschide! Ce lași să aștepte! zise Lina tihnit.

La ușă era Mini, care plecase de acasă nedumerită bine asupra adresei celei noi a prietenilor Rim și căutase puțin până să descopere tăblița strălucitoare a Linei: „Dr. Lina Rim – Mamoș”. Mini atinsese cu precauțiuni porțița grilajului vopsit proaspăt și urcase scara necunoscută cu acea emoție pe care o poate da o scară urcată pentru întâia oară. Se oprise în fața ușii mari cu geamuri galbene, crețe ca o foaie de celuloid gofrat și care nu-i plăceau, apoi sunase cu acea sficiune pe care o ai în fața unei uși cu geamuri galbene îndărătul căreia se găsesc oameni abia strămutați. Aștepta acum cu o ușoară spaimă, ce vibra în ea ca și soneria. Dar doctorul Rim nu cunoștea vibrațiile decât la vioară. Doctorița Lina, bondoaca lui soție, era afonă și Sia, infirmiera, era un bloc impermeabil care slujea de adăpost unor gânduri puține, dosnice, încăpățânate. Negreșit că nu sunt indiferente raporturile unui vizitator cu o casă neîncercată încă, nici raporturile dintre un domiciliu și locatarii lui noi, mai ales când e chiar vorba de o casă proprie, unde și locuința și locatarii își dezvoltă reciproc toate defectele posesiei.

Agitația lui Mini nu se liniște când se găsi în fața unei necunoscute ursuze, cu un șorț mare, alb, de școală sau de spital, și care o întrebă fără bunăvoință:

— Ce poftiți?

Noroc că buna Lina, precedată de un mosor mare ce se rostogolea, sosea, mai astmatică ca totdeauna și, ca totdeauna, primitoare:

— Dumneaei... nu știe... Tu, Mini! Ce plăcere!... E nouă în casă... Îmi ajută să îngrijesc de Rim... N-ai idee ce rău a fost bolnav!... Ce bine îmi pare că te văd!... E nepoata mea, adăugă abia la urmă, și poate numai fiindcă nepoata luase un aer dârz.

„Ce fel de nepoată?” gândi Mini, nu încă îndestul de liniștită. Intră apoi în primul vestibul, perfect ordonat ca vestiar.

Antreul ocazional, mobilat din nou, strălucea de curăţenie. Uşile înalte, uleiaste cu roz şi cu dungi aurii supărătoare, stau închise, afară de aceea a biroului unde intrară.

În birou erau mobilele cunoscute de Mini, dar înstrăinate şi ele de planul schimbat al camerei noi. Rim, la prima vedere, păru lui Mini acelaşi, din fericire pentru adaptarea ei şi din nefericire pentru eventualul lui portretist.

După exclamările primului moment ale omului amabil, Mini nu ştiu unde să se așeze, moment muzical ce se poate însemna cu semnul suspensiunii. Lina târi mai aproape de al ei fotoliul pe care un moment înainte stase Sia. Fără să ştie amănuntul, Mini se uită fricos spre infirmieră. Cu cel mai candid aer pe care îl putea lua figura ei placidă, Sia sta acum în picioare, rezemată de zid, la spatele fotoliului lui Rim. Ca să stabilească legătura, doctorul zise greţos:

— *L'Ange gardien!*

Cum străina nu-i plăcea, Mini adoptă numai o jumătate din calificativ: „Nu pleacă gardista asta!” îşi zise. Sia, făcând tocmai o mişcare mai vioaie ca de obicei, care cutremură scaunul lui Rim, şi cerând voie profesorului:

— Pot lipsi puţin? – ieşi grăbită, cu ochii pe fereastră.

Mini se uită maşinal prin geam şi văzu pe trotuarul din faţă un tânăr cu pălărie de paie, care se înălţa în vârful picioarelor.

„A!” îşi zise. Apoi, cu o mică sfortare de memorie, recunoscă pe vârul Lică, pe Lică Trubadurul. Încetă de a mai înţelege. Pricepu numai o uşoară fluierătură şi distinse că Lică făcea semne cu ochii, sfărâmându-şi degetele în formă de castaniete. Lică era acelaşi şi semnalele lui erau neîndoios pentru infirmieră. Mini se uită lung la Lina, apoi întoarse o privire de profil spre Rim, care surâdea satisfăcut – surâs palid întins pe buze pârlite. Lina ridică de jos mosorul impenitent, roşie-vânăţă, şi explică foarte inexplicit:

— E Lică!

Era Lică, fără de greș! Acum trecea sprinten strada, aruncând ochii împrejur. Se auzi apoi lângă zid un murmur vag de voci, și pe urmă nimic.

Mai protocolar, doctorul Rim făcu prezentările în lipsă:

— Domnișoara Sia Petrescu – zise, mângâind cuvintele – nepoata noastră!... Fiica unică a simpaticului văr Lică!

Mini rămase uimită. Cunoscuse pe acel Lică, totodată umil și obraznic, în formă de rudă inferioară. Un Lică pe care îl zăreai dispărând discret pe după vreo ușă și care ținea în salon ghetetele aliniat și sucea pălăria moale în mâini când se afla în prezența severă a doctorului Rim. Era, totuși, după toate datele, același Lică, căruia Rim îi dăruia acum epitetul de simpatic.

Negreșit, Lică nu era deloc antipatic, dar schimbările apăreau mari pe la prietenii Rim. Mini nu comentă deloc acele noutăți, tocmai fiindcă era prea mult mirată de ele. Lică Trubadurul, tatăl acelei fete greoaie!... Lică avea un copil!... Acel băiețandru care fluiera a *rendez-vous* făcea, așadar, o vizită paternă. Erau noțiuni neacceptabile, chiar dacă nu se puteau contesta.

Rim începu a-și povesti amănunțit suferințele trecute, apoi puse lui Mini întrebări asupra petrecerii ei de vacanță.

Mini îl felicită pentru casă și se interesă de prietenii lor comuni, ca și cum ar fi cerut acelora concurs pentru a regăsi intimitatea.

— Dudaia Nory, apriga noastră feministă, s-a făcut de un timp tare prețioasă! spuse doctorul.

— Are și ea necazuri! o scuză Lina. Știi, Mini, cât iubește Nory pe sora ei a mare. Dia e cam suferindă și, când e vorba de ea, Nory lasă tot deoparte. Ba chiar își neglijează dispensariul. I-am trimis niște dolofani de copii, trecuți prin mâinile mele, și aud că s-au perpelit acolo, la dumnealor. Am să mă cert zdravăn cu ea... Bieții mititeii mamei!

Doctorul Rim sughiță un râs indulgent. Lui Mini, care nu-l mai auzise parcă râzând alteori, râsul i se păru straniu.

— Lina e o cloșcă! zise Rim, îngăduitor pentru întâia oară cu slăbiciunile bunei Lina. O cloșcă! Strânge subt aripi toți puii altora... Cum, de exemplu, și pe domnișoara Sia.

Reamintirea fetei ursuze rupse iar lui Mini firul bunei înțelegeri. Și de ce oare Rim o tot chema cu gura plină: „domnișoara”!

— Cât despre Drăgănești – trecu Lina mai departe – sunt veșnic ocupați cu îmbunătățiri la țară, la oraș, cu fabricile lor! Elena e cu inovațiile. Drăgănescu singur nu ar fi cutezat așa întreprinderi mari și curajoase... Și toate le reușesc... Îi văd rar: ei sunt mereu pe drumuri sau primesc lume multă... și eu nu sunt bună de așa ceva.

Mini își aminti de Elena, fata calmă cu părul negru dat în sus, apoi de stăpâna de casă, cu frumusețea mai accentuată, ca și caracterul.

Acum Rim părea, deodată, mai puțin vesel. Poate obosise. Era un convalescent, deși lui Mini i se părea perfect sănătos.

— Nu vrei să te așez pe șezlong?

Profesorul făcu un gest de refuz.

— Atunci, când s-o întoarce Sia!... Mă duc să arăt lui Mini casa... Nu ți-e urât singur? Încercă Lina.

— Nu purta grija mea!... Doamnă Mini, să-ți dai părerea sincer!...

Hotărât, lui Rim îi folosise boala. Era cu mult mai conciliant. Dar nu mai era bolnav.

Lina porni, ghemuită cum era, bucuroasă să-și arate palatul. Se mai îngrășase încă și gâtul scurt avea două cute mari de carne.

Mini admiră un salonaș zugrăvit și decorat cam convențional, cu mobile cam presărate, dar frumoase, cumpărate se vede de la o casă bună, dar fără adaosul niciunui

obiect mai personal. Odăile de culcare, acum separate, erau de o parte și de alta a camerei de baie. Cabinetul de consultație, foarte spațios, era prevăzut cu tot confortul. Se opriră aci mai mult. Cristalul meselor și dulapurilor, uneltele variate străluceau; erau acolo canapele felurite cu resorturi complicate. Lina manevră una din ele, care se înalță și se întinse tocmai ca masa operatorie. Mini avu o mișcare de spaimă în fața acestui laboratoriu al celor mai intime dureri. Lina, dimpotrivă, se gușă de mândrie:

— Asta plătește tot necazul meu! Mai toată clientela vine acum aici. Nu mai am nevoie să alerg atât.

Vorbea de acele suferinți cu mulțumire. Mini admiră luxul și ordinea.

— Fac și analize prime și prime clișee radiologice. Am și o mică farmacie. Am vărsat aci 600.000, dar nu-mi pare rău. Clientela parcă s-a înmulțit odată cu instalația mea. Cam puține sunt femeile care nu trec pe la noi! Mă temeam ca mutarea să nu le risipească. Aș! Când ai nevoie!... Mai ales astfel de nevoie!...

— Mai fericite, totuși, cele care nu trec pe la tine, râse Mini, cu frica și curajul unei sănătăți perfecte.

Pe o scurtă cotitură a casei mai era o cameră, unde Mini recunoscuse mobilierul iatacului prim.

— De musafiri!... explică Lina. Dar acum stă Sia.

Așadar locuia chiar la ei!... Apoi venea bucătăria, micuță, dar cu acea strălucire de laboratoriu nou-nouț. Lina cumpăraseră bateria cratițelor de aluminiu cu aceeași îngrijire ca forcepsele.

— Baba mea nu se poate deprinde. Cere mereu cuptor de cărămidă și hrubă boltită. Răcitorul și cămara în perete sunt dușmanii ei. Se cam înfurcă cu fata asta cam îndrăcită. Mă fac că nu bag de seamă... Am nevoie de ea... Mi-ar mai trebui chiar o ajutoare. Casa nouă cere întreținere... M-am dat gata muncind... Mă scol la 5 ca să pot pleca la 8 la spital și după

dejun nu mă așez jos până la consultații... Acum, pe seară, doar nițel...

Mini deschise gura să întrebe dacă nu o ajută nepoata, dar Lina o preveni:

— Bine cel puțin că grija doctorului o are Sia!

— Îi rămâne, cred, timp. Doctorul pare destul de bine! opină Mini.

— Acuma da, e mai bine. Dar ce accese de gută a avut! Nu mai era de trăit! De-o săptămână parcă i-a luat cu mâna. Norocul Siei! Are mai puțin de lucru.

— E de mult nepoata la voi?

— Numai de vreo cincisprezece zile.

Se opriră în salonaș. Mini se așează pe o margine de canapea, fără să-și găsească bine locul. Lina trase un scaun de fantezie, mult prea fragil pentru ea, și păru dispusă la confidențe, dar intimitatea lipsea încă.

— Așa cum vezi casa asta, mi-a scos sufletul și m-a sărăcit. A fost ideea lui Rim, care vrea cu orice preț să fie proprietar. Eu una aveam groază de mutare. Firește că nu ne-am bătut capul cu planuri și meșteri. Ne-a vândut-o un arhitect care o făcuse pentru el și i-a părut prea mică. Opt sute de mii de roșu, și nici nu mai spui cât până s-o termine. Tot ce am agonisit o viață, plus o moștenire a lui Rim și datorii cât vrei! Dărgănescu ne-a înlesnit bani cu dobânzi cuviincioase.

— Și casa... a cui e?

— Pe numele amândoura, indiviz... și polițele tot așa! râse Lina. Nu mai e primejdie să ne despărțim acum, la bătrânețe. Rim s-a făcut mai de înțeles... N-ai idei!... N-aș fi crezut niciodată să primească așa de lesne pe Sia...

Și Lina, după afirmația asta, se opri brusc, ca și cum se împiedicase de un obstacol.

— Nu te-am auzit niciodată vorbind de fata asta!

— Da!... N-o prea vedeam... Era pe la Mogoșoaia, pe-acolo!... E fata lui Lică, cum ți-am spus... De mult mă ruga el să-i găsec un loc. Era greu, fiindcă e cam stângace... Știu eu ce învață ele acolo, pe la școala lor?... Sau așa e felul ei!... Tot lui Lică i-a venit ideea să o iau pentru Rim. S-a gândit bietul băiat și la mine... mă oboseam prea mult... Dar Rim!... Rim a fost cuminte și a primit. Are pe cineva lângă el când lipsesc... Când e vorba de îngrijiri mai serioase, tot eu duc, firește, greul... Dar e mai bine acum, mult mai bine!

— Așa de bine, încât eu credeam că-și reia ocupațiile. Se deschide facultatea!

— Nu-i pomeni de asta. Tocmai a cerut un concediu de boală de trei luni și a pus locțiitor. Vrea să lucreze... Are o carte...

— Totuși, chiar în concediu s-ar putea scula, ar putea ieși. I-ar folosi. Se anemiează stând permanent pe un scaun de bolnav!

— Lasă!... Lasă!.. E bine așa! E mulțumit! Lasă-l cum vrea el. Nu-i spune nimic!

Caracterul uricios al doctorului Rim putea scuza oricât acel egoism al bunei Lina, care, în dauna preceptelor sanitare, vrea liniște. Acel Rim însă, ce se complăcea în rolul de bolnav, părea ciudat. Mini credea că recunoaște la el simptomele „bolnavului închipuit” ce se amăgește și pe sine și pe alții. Își prelungea parcă boala cu un supliment de pseudoîngrijiri și cu o infirmieră nefolositoare.

Mini credea că această manie de pacient nu trebuie întreținută de cei din jur. I se părea că e acolo un caz de conștiință. Cine știe la ce forme supărătoare ajunge Rim, făcând pe bolnavul cu dinadinsul! Totuși nu ar fi cutezat să insiste pentru a nu turbura liniștea Linei.

Era numai o impresie, e drept, pe când mulțumirea bunei Lina era un fapt. Cum putea alarma pe Lina pe motivul subtil,

nesigur, al unei boli imaginare, care poate era numai o imaginație a ei! Se auzi parcă scârțâind poarta.

— Se întoarce Sia, zise Lina.

— Plec și eu! declară Mini și trecu din nou în birou, unde Rim, tot singur, fără să doarmă, ținea ochii strânși, ca cineva care vrea să consume un timp inutil; nu păru a le remarca întoarcerea.

— Se întoarce Sia! Ce vorbă lungă și fata asta! zise Lina cu intenție de muștrare.

— Nu-i spune nimic! Copila a stat cu tatăl ei! Numai optsprezece ani!...

O nespuse indulgență către acele sentimente filiale unse glasul de obicei strepezit al doctorului.

Fu un moment de pauză, în care probabil ar fi trebuit să intre Sia pentru că Linei i se păruse că vine; ar fi trebuit să intre pentru că Lina ar fi dorit să audă Sia și muștrarea ei, și bunăvoința lui Rim; sau pentru că vorbele schimbate acolo păreau a-i fi făcut loc să intre; pentru că bolnavul își alimentase și răbdarea și indulgența din nădejdea acelei întoarceri; în fine pentru că absența ei durase destul, dacă nu prea mult. Dar nu veni și minutul rămase suspendat...

— Și dacă vezi pe Nory – repetă Lina fără legătură – spune-i că sunt supărată. Am să mă răfuiesc cu ea. Nu-mi îngrijește copiii!

— Sugacii! Sugacii noștri! supse silabele Rim.

Hotărât, era foarte conciliant. Cum putea fi mai bine ca așa?

În fund, undeva, o ușă nouă se trânti masiv. Era prilejul ca Mini să plece. Dete mâna cam în grabă profesorului și ieși urmată de Lina. Tot grăbită, greși ușile. Era încă neorientată în domiciliul nou al Rimilor, și câtă diferență față de trecut, când Lina nu o lăsa să plece! O întorcea de trei ori de la ușă și ea

rămânea bucuros. Mini primea deosebirea fără regret. Reciproc nu mai aveau nevoie una de alta. Era tot un fel de acord.

În verandă, buna Lina deveni mai vorbărească:

— Știi? Verișoara Lenora s-a cununat cu Walter și o duc foarte bine. Sunt foarte drăguți! Au venit să vadă pe Rim – și Lina arată o glastră cu flori ce se vestejea: De casă nouă! Walterii țin cu ei pe Coca-Aimée. Parcă de când lumea numai atâta copil a avut Lenora, pe Coca. N-ai văzut-o?... E cea mai frumoasă fată din București! – și Lina aduse un carton imens cu fotografia lui Coca-Aimée.

Era o adevărată „poză”: ochii mari, probabil albaștri, ochi de păpușă; o gură mică, prea mică; părul blond, buclat, răsfirat scurt până la umeri, ca la copii.

— Are 16... 17... ba 18 ani, hotărî Lina. Dar pare abia 14, cum vezi. Walter se poartă perfect cu amândouă... Nu uita, Mini, când vezi pe Nory, spune-i că nr. 14, un dolofan de băiat, a murit și o bombonică de fetiță, pe care am trimis-o cu mă-sa ca să nu schimbe laptele, piere de enterită. Și băiatul Elenei Drăgănescu e tot cam gălbegit... Bietu' Doru, tatăl Elenei, – eu tot văr îl socotesc –, s-a înfundat la moșia lui socru-su al doilea... A luat-o de-a capu'!... Bine că n-are și alți copii.... Cu gemenii, ce-i trage sufletul!...

Înăbușite, încurcate, îngrămădite, noutățile de familie năpădeau abia acum glasul întretăiat de suflul astmatic al Linei. Cu familia, buna Lina rămăsese aceeași. Adăugase numai pe domnișoara Sia, despre care însă vorbea puțin.

— Vezi? Trepte de marmoră afară. Arhitecții ăștia! Risipă!... Să mai vii, Mini! Ai văzut ce bine i-a părut lui Rim.

Plăcerea Linei pentru vizitele ei era condiționată acum de dispoziția doctorului. Înainte cerea prezența prietenelor anume pentru a se văieta de necazurile conjugale. Acum subordona tot confortului ei cel nou. Cu atât mai bine dacă era mulțumită! Mini, subț impresia dezorientării pe care i-o pricinuisese casa

străină cu oameni cunoscuți și oamenii schimbați în decorurile noi, plecă fără gânduri de revenire apropiată. De la început se simțise acolo pe planuri parcă inverse și mobile, care o ameteau ca un trotuar rulant. Un ușor *mal de mer* stăruia încă în vidul pieptului. În stradă se legănă un minut, ca cel coborât abia de pe o punte de vas, până când ia contact cu statornicia solului. De altfel strada nu o lămuri îndată. În sus sau în jos era bulevardul dincotro venise? Recunoștea clădirile pe lângă care trecuse ca într-o fotografie obtuză. Un tramvai, la distanță, o descurcă. Se duse de-a dreptul într-acolo și ieși la liman. Se opri puțin în loc ca să lase aiurelei timp să se astâmpere. Ceva ca vinul turburat într-o cupă se clătină în ea, apoi se liniștește.